Ч. 288 (15.089). Львів, середа 28. грудня 1938. Оплата почтова мішечуна gotówką. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 228-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Справа коляди для „Рідної Школи".

На прохання Головної Управи „Р. Ш.", внесені до всіх 3-ох сх.-галицьких Воєвідських Урядів ще 21. жовтня 1938 у справі дозволу на збірку дару на коляду в часі від 6.—20. січня 1939, не маємо до цієї пори ніякого повідомлення. Дотепер нема успіху з інтервенції у львівському Воєвідському Уряді, де заявили, що відіслали прохання до Міністерства з прихильним внеском.

Тому, що це вже останні дні для поведення остаточної підготови для збірки, а ми не маємо ніякої певности, чи дозвіл дістанемо, або чи дістанемо його на пору, уповажнюємо всі наші повітові рідношкільні організації:

1. поробити негайно потрібні заходи в повітовій адміністрації, щоб дістати дозвіл для повіту,

2. мати на поготівлі списи всіх тих прихильників, що готові перевести збірку й солідно з неї вирахуватися.

Подробиці залишаємо до унормування місцевим чинникам.

При ліквідації збірки дару на коляду обовязують ті самі постанови, що попередніх років; вона має становити головну частину контингенту, наложеного Головною Управою „Р. Ш.".

Потрібну кількість збіркових лист вишлемо на бажання.

Якщоб ми дістали тимчасом дозволи, то повідомимо негайно про це громадянство в щоденних часописах та вишлемо додатково все, що потрібне.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Орґанізація Президії Ради Міністрів Карпатської України.

Як подає карпатоукраїнське пресове бюро, президія ради міністрів складається з трьох департаментів:

1. персональний під пров. М. Лацанича;
2. законодатний під проводом ради. Кочергана;
3. рахунковий під проводом С. Єфремова.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ СУДІВНИЦТВА

Це саме джерело інформує, що небавом почне працювати Найвищий Суд і Ґенеральна Прокуратура в Хусті. Територію держави поділять між 2 краєві суди (в Хусті та Великім Березнім) і 10 окружних.

—o—

З Польщі видалено 200 чеських громадян.

Як подає ПАТ, з волостей Рихвальд, Пітвальд і Дзецморовіце видалено 200 чеських громадян. Є це відповідь на масове видалювання польських громадян з Чехо-Словаччини.

ДАЛЬШІ ЗБРОЙНІ НАПАДИ НА ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Як подає польська преса, в пятницю вечором чеські боївкарі кинули гранату на польську поліційну стежу; один поліціянт ранений.

В суботу вечором 4-ох чеських диверсантів било електричні лямпи в центрі Дзецьморовіц та обстріляло поліційну стежу.

Того самого вечора відбулися ще три інші напади. У Лазах чехи кинули через вікно штахету до мешкання одного дентиста та обстріляли поліцію. У Тітвальді обстріляли польський митний уряд, у Пітвальді — станицю поліції та граничної сторожі.

В неділю чехи обстріляли польських поліцаїв, що контролювали на кордоні самохід.

Італія ліквідує ґенеральний консулят в Одесі.

СССР — В МІЛЯНО.

Як подає ТАСС, у висліді італьо-совітських дипльоматичних розмов рішено зліквідувати італійський ґенеральний консулят в Одесі та совітський — у Міляно. Як подають з інших совітських джерел, ліквідацію консуляту в Міляно спричинила недавня фашистівська демонстрація, підчас якої вибили шиби в будинку консуляту.

Невдатний протинаступ червоних на катальонському фронті.

Національне командування повідомляє, що його війська заняли по завзятих боях гори Пік делля Карбонелля і дель Блянко. Червоні перейшли до протинаступу, але мусіли відступити на цілій лінії, залишаючи понад 1.000 убитих і 1.500 ранених. 300 червоних перейшло на національний бік.

Національні війська здобули важні позиції біля Коґуль.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ В КАТАЛЬОНІЇ 600 КВАДРАТОВИХ КІЛЬОМЕТРІВ.

Як подає французька преса, у перших двох днях офензиви здобули національні війська в Катальонії 600 кв. кільометрів терену та взяли коло 7.000 полонених.

План офензиви опрацьовано подрібно. У першій лінії наступали змоторизовані, дуже модерно озброєні частини.

ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК ФІНЛЯНДІЇ ПРИ ЕСПАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УРЯДІ.

Уряд Фінляндії заіменував леґаційного радника Русканена дипльоматичним представником у Бургосі.

Президент Туреччини — головою народньої республиканської партії.

Надзвичайний конгрес турецької народньої респ. партії вибрав головою през. Ісмета Іноню, зазначуючи, що Кемаль Ататюрк є „основником і вічним провідником партії". През. Іноню заіменував прем. Баяра заступником голови партії, мін. Рефіка Сайдама — генеральним секретарем.

За нову Східну Европу.

Львів, 27. грудня 1938.

Можна обсервувати, що німецька публіцистика з питомою німцям солідністю та докладністю взялась до студій европейського Сходу. І зразу бачимо цікаве явище: чим глибше йде аналіза історично-політичних та культурно-господарських відносин на областях східно-европейських держав та націй, тим маркантніше німецькі автори доходять до висновку, що **справжня Европа кінчиться на межах української етнографічної території та що навіть европеїзована Московщина є в дійсности азійським інтрузом, була і є погромщиком европейської культури.**

„Істнує чи не істнує Европа як замкнена в собі одиниця, коли брати її не тільки як географічне поняття, але також як простір духових та політичних взаємин?" — питає д-р Вальтер Шмітт у берлінському „Фелькішер Беобахтер" з 24. грудня, у статті „За єдність Европи". І відповідає: Знаємо Европу з грецьким ґенієм як центром; знаємо европейську державну орґанізацію старого Риму; знаємо величезну спробу німецько-римського цісарства та зусилля німецької Ганзи нести „Европу" на Схід. Але одночасно відомі нам з історії безперервні напади диких орд Сходу, яких суттєвою метою було знищити духа та культуру „Европи".

Те, про що йшло в оборонних боях з інвазіями Сходу, було багато більше, ніж оборона граничної території. Тут у цих боях ішло в дійсности про боротьбу за само поняття Европи. **Це поняття Европи в щасливих для Европи часах розрослось було поза Новгород та Київ аж до ріки Араксесу, але під велетенським натиском гунів та монголів зменшилось опісля до територій, яких обороняло німецьке лицарство.** Коли Петро Великий взявся розбудовувати московський імперіялізм, він розумів, що географічне положення його держави ще не давало йому права прираховувати цієї держави до Европи. І тому скликував він европейських інжинірів та вчених, щоб бодай фасаду своєї держави пристосувати до европейського духа. Так само льогічно, хоч у відворотному порядку, ведуть себе московські большевики, коли кидають свої погрози й гасла ненависти супроти „буржуазної Европи".

Терен боїв за оборону справжньої Европи проти напору Сходу від зарання історії по нинішній день йде на стежках мандрівки й комунікації великих арійських народів, почерез Вислу—Дністер і Двину—Дніпро, які звязують Моря Балтійське з Чорним, до Кавказу та Каспійського Моря. „На цих лініях — пише д-р В. Шмітт — відбувалось колись перше орґанізування европейського простору германцями, тут у пізніших століттях все і все йдуть бої між европейським людством та азійським варварством — **аж до наших днів, коли на Кавказі, у Грузії й Азербейджані та — головне — між Дніпром та Дністром українство безперестанно й героїчно бореться за свободу проти большевицько-азійської диктатури Москви.**"

Ще яскравіше підкреслює ролю українства як чинника, що від віків захищає Европу від натиску Азії **А. Сандерс** у своїм великім, з незвичайною рутиною та знанням справи опрацьованім творі: „За перебудову Европи", що появився тепер у Мюнхені. Сандерс пише: „Не в Женеві, а на фронтах між Двиною та Дніпром відбувається оборона Европи перед Московщиною". Він присвячує у своїм творі увагу всім народам та державам Східної Европи на тлі росту Московщини від Івана Калити до петроградського імперіялізму та московської диктатури. Зараз після появи перших витягів

із твору Сандерса Москва зареагувала лайкою та погрозами. Це хіба достаточна рекомендація для важности публіцистичної праці Сандерса, який при кінці книжки кличе справжню Европу дати допомогу оборонцям Східної Европи.

Таких статтей та публікацій, що займаються розясненням німецькій широкій публиці центральної ролі української території при творенні на Сході Европи протиазійської барієри, тепер чимраз більше. Що попит на цю літературу зростає і ще зростатиме — це лежить не тільки у політичнім спрямуванні націонал-соціялізму, але також у факті, що колишне русофільство німецької політичної школи переходить до минувшини. І. П.

Російська еміґрація та галицьке москвофільство.

Після провалу царської Росії внаслідок большевицької революції почалося звичайне і добре знане в історії історичних катаклізмів явище: еміграція, скитальщина верхівки, що досіль керувала державою. І тут еліта і верхівка народу, яка своєю роахрістаністю, снобізмом і заскорузлістю занапастила свою власну, найбільшу у світі державу, мусіла покинути як мога скорше її межі, щоб не пасти жертвою гніву і обурення не тільки переможців, своїх політичних наслідників, нових володарів імперії, але і тих мас рідного народу, трактованого виключно як предмет експльоатації. І тягнула на чужину довгими рядами юрба дворянства, високої аристократії, під проводом великих князів, всемогутня колись бюрократія на чолі з генералами і генерал-губернаторами, і безліч великої фінансієри з невідступними своїми трабантами, ріжними меклерами, спекулянтами, небесними птахами. Йшли вони в далекий світ бунчучні, озброєні в питому їм легкодушність, яка казала їм вірити, що вернуться незабаром назад, щоб заняти покинені ними станиці. Йшли певні себе і безжурні, бо хоч полишали в давній батьківщині великі маєтки, то за хліб насущний голова їх не боліла, бо за добрих часів накопичили в закордонних банках капітали, за які могли були викупити неодну заморську кольонію.

Здавалося спершу, що очунявши після першої метушні ціла та хвиля російської еміграції нахлине чи бодай зверне увагу на сумежні з Совітами етнографічні українські землі та передовсім Галичину. Цеж чейже з їхнього становища „ісконно-русскі“ землі, що їх вони „визволяли“ у 1914 році. І тому теж деякі непоправні наївники зпоміж галицьких москвофілів справді сподівалися, що їхні „русскі“ земляки робитимуть разом з ними з цієї території новий „русский“ (московський) Піємонт, з якого вийшлаб тепер обнова Росії та її реконструкція в якусь новітню, націоналістичну державу. Ті москвофіли не брали — очевидно — під увагу, що такі затії пішлиб проти волі загалу автохтонів краю і через те мусілиб соромно провалитися, — фактом є, що такі москвофільські надії були.

Та склалося зовсім інакше. Не думаємо, щоб причиною цього була надзвичайна вразливість тих емігрантських кол та спогад, як це вони як окупанти погірдливо потрактували були наших москвофілів, (про що вже свого часу писало „Діло“, цитуючи обширний витяг з видаваного в часі окупації у Львові часопису „Львовское Военное Слово“). Причини тут були зовсім інші та глибші.

Фактом є, що ця російська еміграція у післявоєнних часах зовсім перестала цікавитися якийсь час галицько-російським „Піємонтом“, про який російський націоналізм горлав напередодні та в перших роках всесвітньої війни, відмовляючи тепер тій справі актуальности та не добачуючи в цій галицько-московській мізерії відповідного поля, де „широкая русская натура“ моглаб виявляти свою енергію. Ті зпоміж еміграції, які розпоряджали міліонами і міліярдами, поселилися в найбільших світових осередках, у Льондоні, Парижі, Ню-Йорку, частинно у Празі чи Варшаві, щоб там прогайнувати більшу чи меншу частину свого майна. Про те, щоб здійснювати свої націоналістично-„объединительні“ гасла, що їх мали лиш на експорт, щоб утративши свою власну велику батьківщину подбати за край і людей, яких самі признавали своїми конаціоналами та які через їх політичну інтригу на війні так дахтиво потерпіли, — про те ті люди і не подумали. До Галичини заглядали тільки ті зпоміж емігрантів, що опинившися без засобів до життя або прогайнувавши в далекім і багатім світі майно, шукали тут хліба. Та побачивши тут нашу мізерію і нужду, йшли собі звичайно дальше у світ.

Те саме, що Галичини, торкається також Карпатської України. Тільки там вони, протеґовані чехами, поселилися більше масово, займаючи разом з чехами найінтратніші посади.

Аж прийшла катастрофа чехословацької держави і перед російською еміграцією замаячіли нові перспективи: „будувати“ „нову Росію“, цим разом коштом чехів, але все ще спіраючись на чеському русофільстві. Карпатська Україна мала стати ельдорадом для усяких „небесних птах“. І почалася мандрівка тих ріжних „деятелей“ з Праги та з цілого світу на бідне Закарпаття (про це писало вже „Діло“, ч. 251, з 12-го мин. міс.).

Але — на щастя — не пощастило їм. Мусіли незабаром розвіятися всі найгірші мрії „создания“! Чи не можна тут вийти з рівноваги? І ось варшавський орган російської еміграції „Меч“ помістив довжезну статтю, яку майже в цілости передрукував негайно „Русскій Голос“, (ч. 42 з 6. XI. ц. р.), повну наклепів і випадів проти українства. Цитуючи з задоволенням цілі уступи зі знаного вже читачам „воззванія“ фіктивної „главной карпаторусской организации“ у Злучених Державах, автор дійшов у своєму безсильному гніві до такого оконечного висновку, що **„главним врагом карпаторуссоф являются не венгри і не чехі, а украінци“, та що „братя-славяне“** (тобто чехи) **„аказаліс горшімі угнетатілямі, чем мадяри“.** — А „Русскій Голос“ у черговому числі (з 13. XI. 1938), у статті п. н. „Не смешівать панятій“, доповнив ще ті виводи від себе такою заявою: **„...не падлежіт самненію, што Подкарпатская Русь — ісконі малорусская земля — ужо страдает под украінскім ігом, каторое, еслі ано продлітса, наверно окажетса ужаснее вековова іга мадярскаво“...**

Яке це багатомовне явище! Російська еміграція підійшла до проблеми Закарпаття точнісінько так само, як підходила до проблеми всіх (навіть і московських) земель колишньої Росії: виключно тільки як до предмету експльоатації. Їм байдужа була самоуправа краю, розмірна незалежність від Праги у ділянках культури та змога проявити ініціятиву у ділянці господарського піднесення краю. Для них найважнішим було — посади для себе та російщина у краю, що його сами називали „малорусским“. І той підхід на 100 відс. поділяв і „Русскій Голос“. Для всієї тої кумпанії трагізм Закарпаття у тому, що тамошнє українське правління протиставилось хвилі ласих на посади російських емігрантів із Праги.

Для нікого не є тайною, які взаємини вяжуть російську еміграцію з тижневиком, що у Львові появляється в російській мові, „Русским Голосом“, який сам себе іменує гомінко органом „русской общественной мислі“, та ще до цього в „общерусскому“, як не у всесвітньому масштабі, та який в дійсности є викладником найбільш ортодоксійного, націоналістично-російського напрямку політичної думки. Очевидно, російська політична еміграція, розкинена у західній Европі, деклямує час до часу про 8 чи навіть 12 (!) міліонів „русских“ по цей бік риської лінії, але ні трішки не турбується, чи така пресова пропаганда не доведе решток наївного галицького москвофільського табору до ще більшої катастрофи, ніж він зазнав їх у рр. 1914—17. Після розвалу царської Росії галицьке ортодоксійне москвофільство животіло ледве в летаргічному півсні, бо провалилася віра в державу, режім та сам „єдиний“ нарід, — а „Русскій Голос“ вже в менті своїх народин ідеольогічно сперся на російську чорносотенну еміграцію, яка теж постачала йому контингенту найвартніших передплатників; бож спіратися виключно на славну галицько-„русску“ „общественность“ було діло безвиглядне.

В останніх часах нам доводилося досить часто чути та читати ріжні голоси з російських емігрантських середовищ і організацій, також націоналістичних, навіть таких буцім поступових, як якісь російські нео-націоналісти чи фашисти, про їхні пляни і змагання щодо політичного ладу у майбутньому після реорганізації Росії на руїнах Совітів. І як це парадоксально, всі ті утопісти в один голос заявляли і запевняли, що їх підхід до української справи буде на випадок їх перемоги засадничо інший, ніж був підхід старої, царської Росії. З такими чи іншими застереженнями вони, бодай назверх, на експорт, перед широким світом робили міну, що готові миритися з твердою для них дійсністю, яка витворилася проти їх волі в часі, коли вони були викинені поза скобки політичного життя як рішальний чинник, та признати країні відповідне її справжньому політичному потенціялові і національній динаміці місце. Правда, не під силу було їм відмовитися цілком від претенсій щодо території України і тому Україну уявляли собі вперто тільки у формі якогось тісного державного звязку з Московщиною, чи то як области з широкою автономією чи навіть як напів незалежної держави у новій федеративній державі. І треба було тільки першого практичного критерія вартости тих їх заяв, яким стала змога свобіднішого життя українців на Закарпатті, щоб переконатися, що всі московські та обмосковлені люди полишилися вірні старій історичній приповідці: „Нічого не зрозуміли і нічого не навчилися“.

Їхня поведінка супроти Карпатської України доказує, що колиб так ще раз їм довелося грати ролю у вирішуванні долі української нації, то вони пішлиб старим, втертим шляхом. Тим самим шляхом, яким ішов Денікін і всі його Бредови, які не справившися ще з головним своїм ворогом, большевиками, взялися нищити безоглядно на тількищо захопленій території всі навіть мовні та культурні прояви українства, замість приєднати собі його для боротьби з большевизмом.

Вони доказали, що для української нації вони ще більш фанатичні, нетерпимі і безоглядні вороги, ніж навіть большевики, які бодай теоретично не негують права української нації до самостійного життя та признають бодай сам факт істнування української нації. І за виявлення ще раз цієї правди, за освідомлення цього стану речі треба бути вдячним панам із „Русского Голоса“, як також публіцистам російської еміграції.

Доконані факти в політичному світі мають те прикметне в собі, що примушують зайняти супроти них ясне становище. Таким робом доконані факти приспішують усе кристалізацію політичної думки та збільшують громадську активність. Саме останні події у широкому світі були такі, що вони мусіли силою своєї динаміки виштовхнути навіть наших москвофілів чи пак „старорусинів“ з питомої їм інерції. А проте вони викликали тільки один резонанс в їх захлялій ментальности, зачіпили тільки одну, єдину, непірвану її струну, що лунає відгомоном ненависти, сліпої, фанатичної ненависти до всього, що українське.

Свік

ПРЕМІЄР ЮГОСЛАВІЇ НА ВІДПУСТЦІ.

Премієр Югославії Стоядінович виїхав на святочну відпустку за кордон.

Гарно вишивана сорочка... і кари.

З нагоди польських і большевицьких радієвих авдицій.

Велику сензацію викликав у політичному світі недавній крутий зворот у польській закордонній політиці — зближення до червоної Москви. Польська преса представляє, що це з польської сторони природна відповідь на Карпатську Україну. За найтіснішою співпрацею Польщі з червоною Москвою розпинається в першу чергу давній русофіл, проф. Станислав Грабський. Тій справі він присвятив спеціяльний протиукраїнський відчит у Варшаві 16. грудня ц. р., закидаючи, — мовляв — що „справа спільного кордону провалилася через немудру промадярську політику“... Цікаво, що проф. С. Грабський подібно як і його сіямський брат, вшехпольський лідер Дмовський, не довіряє мадярам за їхні ґерманофільські нахили і тому проф. С. Грабський радить тісніше звязатися з СССР.

Очевидно, не наша річ встрявати у проблему, яка політика для Польщі доцільніша.

Але нас цікавить інша справа: Якщо саме українська справа була тим товчком, що польську закордонну політику наблизила до большевицької, то цікаво, якими методами назверх послуговуються обі союзниці у відношенні до українського питання. Одним із найзагальніших і наймодерніших виявів такої чи іншої політичної лінії — це м. ін. радіопередачі й на них сьогодні спинимося.

Українські політичні, суспільні, культурні, мистецькі, економічні і всякі інші актуальні українські справи не мали досі в польському радіо голосу. Чимало польських авдицій на українські теми викликувало в українців несмак, огірчення та обурення.

Число досі дуже рідких українських авдицій в останньому часі так змаліло та дозволяється на них в таку невідповідну пору, що і ті 5- чи 10-хвилинки на тиждень чи на 2 неділі не приносять властиво ніякої користи.

Придивімся тепер, як виглядає справа з українськими авдиціями по тому боці Збруча. Правда — з ліквідацією Косьора, Постишева та інших комуністичних потентатів на Україні за їхне... шкідництво — на довший час припинили були авдиції київської радіовисильні. Говорили й писали, що це внаслідок неправовірного — зі становища сталінівського комунізму — користування київською радіовисильнею. Очевидно всіх київських радієвих „шкідників“ зліквідовано.

Після кількамісячного відпочинку почала київська радіовисильня працювати на ново, але вже не як радіостація Косьора, тільки за черговим числом. Зразу авдиції надавали по московськи.

Тепер київська радіовисильня говорить вже тільки по українськи і доброю мовою. Навіть радіопередачі в московській чи іншій мові з неукраїнських радіовисилень, як також власні неукраїнські точки заповідає спікер по українськи.

Зміст київських авдицій значно ріжниться тепер від давніших. Дуже часто чуємо українські хори, українську музику, українські декламації, ріжні сценарії, відчити, інформації і т. п. В часі, коли давніше всякі радієві авдиції, навіть українські, мали характер чисто інтернаціональний, де слова: комуністичний, соціялістичний, ленінський і т. п. — відмінялися на всякі лади, то тепер большевики починають підшиватися під національну українську стихію. Чи то поезії Шевченка, Лесі Українки чи вийнятки з творів Коцюбинського, чи народні і козацькі історичні пісні виконувані бездоганно.

Очевидно — це все тільки декорація. Це — можна сказати — „гарно вишивана окладинка до не дуже приємної змістом книжки“. Бож властиво ті „доклади“, спеціяльно для України препаровані, де вивищується всіляких „радянських героїв“ і з болотом мішається „проклятих петлюрівців та мазепинців“ — мають на меті переконати нашого брата, що саме теперішня, сталінівська радянська Україна, очевидно в нерозривній злуці з Москвою — це властива Україна, що національно й культурно заспокоює всі потреби українців! І пісні зложені в тому змислі.

Ось нпр. в суботу 24. грудня ц. р. надавали з Києва великий концерт, бездоганно виведений. Одна з боєвих, по совітськи патріотичних, пісень мала рефрен:

„Україно, моя Україно,
Ти радянський, рідний мій край“.

Хор співав під орудою „концертмайстра“ Розенштайна! Київську авдицію передавали на всі совітські радіостації.

Дуже характеристичне для тамошніх відносин: українська стихія є там така сильна, що большевики — бажаючи мати на неї деякий вплив, — уважають необхідним звертатися до українських мас через радіо українським словом, українською піснею, українським сценарієм чи музикою.

А в нас?...

Ще міністерство не оголосило, чи і які заграничні авдиції заборонені, а вже по селах ходять поліцаї і забороняють слухати всі закордонні авдиції взагалі — під загрозою кар! Чи це розумна і доцільна поведінка — дуже сумніваємося. Репресії не є і ніколи не були й не будуть доцільним протизасобом. Навпаки — викликують зацікавлення до того „забороненого овочу“. — Протиділати можна тільки розумними українськими, але дійсно українськими авдиціями!!

І. Г.

Перший виступ М. Голинського в Канаді.

Торонто, Онт. 4. грудня 1938.

Після свого першого концерту в Ню-Йорку славний український співак М. Голинський завітав до Канади на кілька виступів — в Торонто, Монтреалі, Вінніпегу, Саскатуні та Едмонтоні, отже в місцевостях, де є значна кількість українського населення. З Ню Йорку найближче до Торонто. Тому перший виступ Голинського відбувся в Торонті, в найбільш музичному місті Канади, яке після кількох спроб ніяк не може спромогтися на оперу.

Голинським підчас його побуту в Торонто заопікувався клюб українських професіоналістів (лікарів, адвокатів то-що). Найбільше заходу доложив голова цього клюбу лікар В. Яремій та М. Петрівський, відомий канадійсько-український письменник. Цей останній був постійним перекладачем у зносинах Голинського із англійським світом, головно з репортерами та музичними критиками з місцевих щоденників. Ґльоб енд Мейль, Івнінг Телеграм та Дейлі Стар домістили короткі інформативні статтейки про співака.

Репортери ставили передовсім питання політичного характеру, одначе Голинський відмовився говорити про політику, за засадою, що „всі артистки в першій мірі служать мистецтву“. Навіть на велике домагання одного репортера він відмовився говорити про визвольні змагання українців, тільки обмежився короткою заявою: „Як український артист я репрезентую український нарід своїм співом“.

Концерт відбувся 3. грудня ц. р. в місцевій найкращій та наймодернішій концертовій салі. Погода цього вечора не дописала, тому публики було не дуже багато. Зате прийшли найкращі представники місцевої української громади та чужинецького світу. У програму входили отсі точки: „Зелені гори“ — В. Барвінського, „Ой, вербо“ — Ст. Людкевича, „Прийди, прийди“ — Н. Нижанковського „Думка“ — М. Лисенка, Арія Андрія з опери „Тарас Бульба“ — М. Лисенка, „Минули літа молодії“ — О. Нижанковського, Арія з оп. „Аїда“, „Засумуй трембіто“ — Н. Нижанковського, „Ей, шкленичко, шкленена“ — словацька пісня, „Ой нагнувся дуб високий“ — М. Гайворонського, „[illegible] козаче мій“ — М. Гайворонського, Арія з опери „Шенік“ та „Довбушева пісня“ — В. Вахтаровича. Всі бурхливими оплесками жадали наддатків.

Концерт пройшов блискуче. Ось голоси музичних рецензентів:

Музичний критик із „Дейлі Стар“ А. Брайдел: „Велика схожість голосу Голинського із Карузом була у вібрації, геройчній якости та ширині тону. Він є справжнім тенором, що може співати Вагнера, тож Едвард Джансон повинен скоро захопити його до „Мет“. (Е. Джансон є директором Метрополітен Опера в Ню-Йорку).

„Така соняшна легкість та розпливчастість тону та ще в такому динамічному розмірі рідка між сучасними тенорами“.

Лоренс Мейсон („Ґльоб енд Мейль“) після характеристики української музики та мистецьких засобів Голинського кінчає так:

„Артистичний стиль п. Голинського ріжниться від нашого англійського, але це не доказує, що він або кепський або нижчої якости; він має величавий теноровий голос, більш споріднений з італійським бель канто, як з німецьким оперовим стилем, та не дуже далеко віддалений від голосу великого Карузо“.

Третій голос у щоденнику „Івнінґ Телеграм“, торонтського критика Е. Вадсона, закінчує свої виводи так:

„Слухаючи й слідкуючи, як Голинський співає, думаєш про спів давніх галійських та кельтійських бардів. Тон під кожним оглядом чудовий, неначе найкращі італійські бель канто, але, в цьому тоні, його кольориті та енергії є те, чого італійцеві все бракує.“

Отже успіх небувалий! Тимбільше, що того самого тижня кілька днів перед виступом Голинського давав концерт у Торонті найславніший під цю пору тенор італієць Джілі. Тому не диво, коли в одній газеті появилося порівнання між славним італійцем та нашим славним українцем.

Зараз після першого концерту на телефонічні та усні бажання своїх та чужих Голинський зголосився дати другий концерт 14. грудня в цій самій салі, а на 16. ц. м. Голинський вже концертуватиме в Монтреалі, звідкіль правдоподібно поїде до Вінніпегу, української столиці в Канаді.

Голинському акомпаніювала на фортепіяні молода українська піяністка, уроженка Вінніпегу, Гонора Губицька. Походить вона із славної української родини. Славні обидва її брати — Богдан та Тарас. Обидва були стипендистами британської музичної консерваторії в Льондоні, де виявилися як знамениті скрипаки-віртуози. Старший з них — Тарас перебуває тепер в Детройт (Злуч. Держави) де проводить одним із українських хорів та вчить музики, а Богдан ще й далі перебуває в Льондоні, де минулого літа виступав перед мікрофоном британського радія, звідкіль його гра була трансмітована на цілий світ. До нього то й збіралася їхати п-на Гонора, щоб із братом відбути концертову подорож по Англії та також, як стипендистка докінчувати свої музичні студії в льондонській консерваторії. В Торонті зустрілася вона з Голинським і як зачуваємо тут вона змінила свої плани, бо до Льондону поки що не поїде, зате поїде в дальшу концертову подорож із Голинським.

Г. Мазурик.

ПОМЕР ВАНДЕРВЕЛЬДЕ.

Нині (вівторок) в год. 5.30 рано помер у Брюселі відомий соціялістичний діяч Вандервельде. Він несподівано захорував у ніч та помер після кількох годин.

Еміль Вандервельде прийшов на світ 1866 р. в Іксселі (передмістя Брюселі). Він був по званні адвокатом. 1924 р. дістав катедру у брюссельському університеті. Як визначний соціялістичний діяч, був Вандервельде від 1894 р. послом та кілька разів належав до уряду; м. ін. в рр. 1925-7 був міністром закордонних справ. Довгі часи був він головою II. Інтернаціоналу та написав чимало творів з історії соціялізму.

Французька відповідь італійському урядові.

Як подає Авас, Італія дістала французьку ноту з відповіддю на те, що Італія виповіла франко-італійський договір з 1935 р.

ФАБРИКА ЛІТАКІВ У ТУНІСІ.

З добре поінформованих кол повідомляють, що міністерство війни проектує будову великої фабрики літаків у південному Тунісі. Ця фабрика запевнить самовистарчальність французьких кольоній під оглядом повітряних зброєнь. Це питання буде вирішене продовж найближчої подорожі премієра Даладіє до Тунісу.

До Парижа приїхав префект Корсики та ґенеральний резидент Тунісу, щоб приготовити інспекцію премієра

Перемога Блюма на конґресі соціялістичної партії.

Соціялістичний конгрес у Монруж закінчився перемогою Блюма, за яким висловилася більшість у голосуванні над резолюцією у справі закордонної політики. Фор, що поставив контрпроект резолюції, залишився у меншині. Ухвалена резолюція в гострій формі звернена проти уряду Даладіє.

—о—

Що писало „Діло“ 50 років тему.

Львів, 27. грудня 1888.

ЗАПОВІТ БЛ. П. СТЕФАНА КАЧАЛИ.

1. Видавництву часопису „Діло“ 500 зр.
2. Рускому Товариству Педагогічному у Львові 1000 зр.
3. Товариству Народна Рада у Львові 1000 зр.
4. Товариству Руска Бесіда у Львові на купно площі або на будову будинку для руских товариств у Львові, де би знаходилась і саля для руского народного театру 5000 зр.
5. Для Тов. „Просвіти“ у Львові на видавання з процентів популярних практичних книжок руских, розписування премій для авторів і помочі для видання мапи Малої Руси 8.000 зр.
6. 100 зр. на книжці уділовій у Народній Торговлі і на книжці щадничій 1000 зр. на запомогу для двох бідних хлопців, які би там хотіли учитися торговлі.

УКРАЇНСЬКА ТЕАТРАЛЬНА ГРУПА

М. П. Старицького по десяти виставах в Орлі загостила в Москву. На першу виставу дали 11. грудня „Пилип Музика“, комедія Янчука, на друге „Наталка Полтавка“ і „Кум мірошник“, на трете нову 5-актову комедію Старицького і Безбережного „За друга“. Склад трупи М. Старицького збільшився значно заякими артистами з трупи Кропивницького.

Японська армія не концентрується на совітському пограниччі.

Японське міністерство війни рішуче заперечило поголоски про концентрацію японських військ на манджурсько-совітському пограниччі.

МАНДЖУРІЯ ФОРТИФІКУЄ СОВІТСЬКЕ ПОГРАНИЧЧА.

Як подає Авас, представники японського командування та манджурського уряду відбули в Тсінкіні нараду, на якій рішили продовжувати будову укріплень здовж совітського кордону. Манджурський уряд оголосив комунікат у цій справі.

ЯПОНЦІ НЕ МАЮТЬ ДОВІРЯ ДО МОСКОВСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Авас довідується зі Шанґаю, що московських еміґрантів, які перебувають на території Китаю, занятій японськими військами, піддано суворій контролі. Вони мусять мати свідоцтво політичної льояльности від еміґрантської організації, яку японська влада вважає за протикомуністичну.

В Пекіні арештували японці визначного московського еміґрантського діяча Коновалова, бувшого дорадника китайського уряду в митних справах.

ПЕРЕД НОВИМ ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ У КИТАЮ?

Коло західного берега півострова Пакгой появилося 130 японських воєнних і транспортових кораблів, які мабуть висадять десант.

БІЛЯНС ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Як подає головна цісарська кватира, дотепер згинуло 47.133 японців і 823.300 китайців.

Японці заняли 7 цілих провінцій (Чагар, Сіюан, Гопей, Шантун, Шансі, Кіянсу й Ангуей) та частинно провінції Гонан, Чекіян, Кіянсі та Квантун — разом 47% поверхні Китаю з 68 прц. населення (170,000.000).

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ШУКАЄ ПІДТРИМКИ В ЕВРОПІ.

Голова центр. політичного комітету куомінтану Ванчінвеіс виїхав до Европи. Як твердить один китайський часопис, він мае відвідати Париж, Берлін, Льондон і Рим та шукати дальшої помочі для Китаю. Ця поїздка не має ніякого звязку з мировими пропозиціями премієра Коное.

ПРЕСТОЛЬНА ПРОМОВА ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ.

Японський мікадо виголосив престольну промову у вищій палаті з нагоди отворення парляментарної сесії. Він підкреслив, що японські війська заняли великі простори Китаю, але, щоб устійнити новий порядок на Далекому Сході, треба мобілізації народнього духа та всяких матеріяльних засобів. Парлямент ухвалив проєкт відповіди на промову мікада; ця відповідь підкреслює привязання до цісаря та солідарність народу у змаганні до стабілізації положення на Далекому Сході.

ЯПОНСЬКИЙ НАЛЕТ НА ЧУНКІН.

В понеділок в полудне 30 японських літаків намагалося збомбардувати Чункін. Як твердять китайці, кит. мисливські літаки прогнали ворога.

—о—

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРНУВСЯ ДОМІВ

По 2-місячнім побуті в Анґлії вернувся до Греції король Юрій. На двірці повитала його родина, уряд, духовенство та маси населення.

ҐАНС НЮХТЕРН.

Скрипач.

Цілу годину співала несамовита скрипка. В салі серед духоти ждало в напруженні багато людей. А скрипка грала. Та це не була гра, це було демонічне гудіння, стогін, радощі, буря, що все з собою хватає; це була гра, як безустанне втрізння отвореної рани. А люди вже не чули нічого — тільки дивилися на людину, що грала.

Мов темна тінь стояв скрипач на підвищенні. А рука, що держала смик, злітала над струни: там ухопила, тут потягнула, тут знову кинула акорд — і все те творило гру. То була гра й загадка, що поривала та обезвладнювала людей. Тільки деколи на павзах лускотів, гудів тай шумів людський вир від захоплення. Тоді з жовтого, покорченого лиця над чорним фраком свердлували публику очі, що звичайно без руху були спрямовані на скрипку. Це був погляд присмирника звірів і водночас поклін дяки, що творило разом примару. Потім посувався по струнах смик і все забирав у крутіж схвильованих, примарних, майже неземних тонів. То було мистецтво, що стояло по той бік усякого мистецтва.

Нікольо Паґаніні грав уже цілу годину. Не було порожнього місця, а за кожне місце платили люди божевільні суми. Довге, худе лице скрипача оплювувало із сцени всю салю, а з-під його руки злітав тон за тоном — гра, що не знала стриму і меж.

Нікольо Паґаніні грав.

В парадній льожі намісника, що досі стояла порожна, стукнуло крісло. Рідко траплялося, щоб вельможний граф — ексцеленція, мали час на музику й забаву. Коли намісник брав льожу, то зявлявся неждано, без повідомлення й тихо. Так було все. Сьогодні показався в першій льожі, що належала намісникові. І це звернуло увагу. Звернулися погляди вгору до льожі і на хвилину покинули скрипача. Ті погляди належали не так могутньому, якого боялись, ані окремим любимцям, як радше молодій жінці, що сиділа поруч ексцеленції. Ґраф попровадив її вперше на місце, яке завдячував свому високому становищу. Бо про це подружжя кружляло багато коментарів.

Нікольо Паґаніні грав.

Молода жінка сиділа схилена вперед на поруччі та прислухувалась із захопленням. За нею віддавав намісник незначними поклонами привіти, що належали йому та його дружині. То було замкнене тверде лице, що вміло добути те, чого хотіло: ніхто не вмів з нього читати — і то був шлях його успіхів, що вивів його вгору. З паркетів піднявся новий шум захоплення. Прийшла нова мельодія. Вона була ніжна, мягка, повна туги і була, як прибій, що ломив останні запори. Ґраф нагло затиснув губи. Хвилинку спочив холодний проникливий погляд цікавости на особі скрипача, що в ґротесковому пориві схилився над скрипкою. Здавалося, що Паґаніні обняв струнку шию скрипки одним гарячим рухом, в якому вичерпувалась остання снага. І знову задуділа радість. Підвищення опустіло на хвилинку.

Фіолетна достойність якогось прелата схилилася серед поздоровлень до молодої жінки. Гарно оформлена, мудра голова. Хвилину пізніше достойний прелат пошукав миттю вухо другого сусіда.

— Той чоловік грає як Бог і пищить як чорт!

Намісник відвернув лице, що було вкрите якоюсь дивною твердотою.

— Він грає: „Аве Марія“, а здається, що хвалить чорта.

Прелат усміхнувся, якби нарошне не дочув цих гострих слів тай подав на прощання руку. За шумом реверенди зачинилися двері льожі.

Граф схилився до своєї жінки.

— І що ж — подобається тобі?

Вона всміхнулась до нього без слова відповіді. Намісник випрямився знову.

І знову зявився Паґаніні. Його привітала буря окликів, що далеко перевищила попередню своєю силою. І знову він дякував деревляними, підстрибаними поклонами, наче маріонетка. Підняв скрипку. Поплили тони. І все захопили у свою стихію. Якесь примарне голосіння родилося під смиком. Вибухало полумям і погасало нагло мов над озером блудний вогонь. Глум і несамовитість наповняли всю гру. Нараз спочило око скрипача на одній льожі й ожило. Музика поплила гарячіш і розпливалася мрякою. І мельодія збилася довкола поруччя льожі, проломила й огорнула все та схопила в обійми постать молодої жінки. Око скрипача шукало в грі її лиця. А голосіння йшло далі в посвистах і глумі. Мистецьке диво викликало в салі напругу, що спирала віддих.

Молода жінка опустила на землю хусточку. Ґраф зігнувся, щоб її підняти. Її лице, що червоніло полумям, вкрилося нагло трупячою блідотою. Граф схопив ще останній погляд скрипача, глипнув на свою жінку тай помітив її схвилювання.

— Що з тобою?

Вона обтерла хусточкою втомлені скроні.

— Не знаю. Але-ж той музика грає несамовито.

Намісник випрямився.

— Це певно від духоти в салі ти так охляла.

Вона глянула на нього тривожно.

— Мені справді стало недобре. Але вже проминуло.

Її погляд спочивав уже супокійно на його обличчі, наче щось проковзнулось, що тривало тільки одну коротку хвилинку.

Гра спалахнула ще раз блудним вогником і погасла в довгій, завмарлій каденції. Скрипач схилив голову в напрямі льожі. І коротко схрестилися погляди обидвох мужчин.

(Докінчення буде).

Правнича сторінка.

Зміна карної процедури.

Кодекс карної процедури з 1928 р. і кодекс цивільної процедури з 1930 р. були уже кількакратно зновелізовані. Місяць тому появилася чергова новеля до обох кодексів: до карної і цивільної процедури (Денник Законів ч. 89, поз. 609) й обовязує вже від 28. листопада ц. р. З найсуттєвішими постановами цієї новелі слід запізнатись, бо вона вводить деякі необхідні реформи нпр. до кодексу карної процедури, але й поважно обмежує вимір справедливости.

I.

ПОШИРЕНА КОМПЕТЕНЦІЯ ГОРОДСЬКИХ СУДІВ У КАРНИХ СПРАВАХ.

І так новеля до кодексу карної процедури поширює передовсім компетенцію городських судів у карних справах. Декрет президента передає городським судам провини, що їх розглядав дотепер окружний суд, зі статтей: 129, 130, 131, 133 і 200 к. к., себто групу провин проти влади та урядів. Отже до городського суду належатимуть тепер справи за вживання примусу або безправної погрози проти урядовців і приділених їм до допомоги осіб, щоби змусити їх виконати або занехати урядове поладнання справи: напасть (нпр. побиття) на урядовців або духовних підчас або з приводу виконування службових обовязків, свого звання і вкінці провина, що її допускаються батьки чи опікуни супроти дітей і недорозвинених осіб, яких покидають на ласку долі. До останньої новелі городські суди розглядали справи за провини, за які закон передбачував кару арешту або вязниці до двох років чи гривну, або обі ці кари разом, незалежно від додаткових кар (нпр. відібрання громадських, публичних, батьківських прав і т. д.) та забезпечних засобів (замкнення умово недужого у шпиталі для божевільних, налогових пияниць у лікувальних заведнях і т. п.).

ПОКРИВДЖЕНИЙ, ОБОРОНЦІ ТА ПОВНОВЛАСНИКИ.

Деяку зміну вводить новеля до постанов кодексу у справі покривдженого і взагалі сторін та їх заступників. І так покривджена особа проступком, за який притягано до відповідальности з уряду, у справах, що належали до городських судів (нпр. за крадіж, зловживання, обман і т. п., якщо вартість майна не перевищала 1.000 зол.) могла дотепер вносити акт обвинувачення і підтримувати його в суді замість або побіч публичного обвинувача (поліціянта, прокуратора і т. п.). Новеля доповняє постанову ст. 67 к. к. про покривдженого. Він матиме право виступати в суді тоді,якщо самостійно вніс акт обвинувачення до суду або перед початком розправи в городськім суді заявив, що підтримує акт обвинувачення публичного обвинувача. Далі новеля дає змогу покривдженому внести акт обвинувачення у справах, в яких поліція чи прокуратор вели допити й їх правосильно припинено, якщо лише докаже, що по припиненні справи виявились нові обставини, що підтримують обвинувачення. Якщо покривджений не наводить ніяких нових обставин або вони не мають значіння чи по їх провіренні не потверджують обвинувачення — городський суд відмовляється від судової розправи. На таку постанову суду покривджений має змогу внести жалобу до окружного суду, що вирішує її остаточно у складі трьох суддів.

Новеля постановляє, що **підсудний може мати лише трьох оборонців**, покривджений може мати лише трьох повновласників.

ПОШИРЕНІ ПРАВА ПРОКУРАТОРА.

Новеля зміцнює сильно становище прокуратора. Дотепер поліція, яка переводила ревізію, була обовязана показати зацікавленій особі судову постанову. **В наглих випадках** могла перевести ревізію **без** судової постанови, **але мусіла доручити таку постанову суду до 48-ох годин по ревізії** особі, в якої ревізію переведено. На основі новелі поліція зможе тепер **переводити ревізії теж з доручення прокуратора** з тим, що обовязана показати особі, в якої переводить ревізії наказ команданта поліції або свою службову легітимацію. **Особа,** в якої поліція переводить ревізію без постанови суду і лише з доручення прокуратора, **може домагатись, щоб їй опісля доручено постанову про затвердження ревізії.** Щойно на домагання зацікавленої особи новеля наказує доручити їй таку постанову про затвердження ревізії **до 7-ох днів** від зголошення такого домагання. Отже особі, яка не зголосить домагання, щоб їй доручила влада постанову про затвердження ревізії, не доручать такої постанови.

СУД МОЖЕ НЕ ПЕРЕСЛУХУВАТИ СВІДКІВ.

Ще дальшим обмеженням дотеперішніх прав є постанова новелі, що суд **не буде переслухувати всіх свідків** на розправі, замешкалих за кордоном або навіть замешкалих у краю, **якщо вони мають ствердити обставини що їх підсудний не заперечив у своїх виясненнях, бо може відчитати зізнання таких свідоцтв.**

Підсудний може боронитися зі становищем прокуратора таким чином, що може поставити **внесок до двох тижнів** від доручення йому акту обвинувачення з проханням покликати згаданих свідків на розправу.

РОЗПРАВА ПРИ ЗАМКНЕНИХ ДВЕРЯХ.

Засаду явности розправ збережено й на далі. Суд **обовязаний** вести цілу розправу або її частину при замкнених дверях, якщо явна розправа моглаб образити добрі обичаї, викликати публичний неспокій або виявити обставини, що їх збереження в тайні необхідне з огляду на безпеку держави чи інший важний публичний інтерес. Крім того новеля постановляє, що явна розправа **за зневагу** буде лише тоді, якщо цього зажадає обвинувач. Дотепер тайні розправи з приватного обвинувачення відбувались лише **на згідний внесок** обох сторін, себто приватного обвинувача й обвиненого. Відтепер **всі розправи за зневагу** (зі ст. 255 к. к.) **будуть відбуватися завжди при замкнених дверях, хіба, що явної розправи буде домагатись той, хто вносить акт обвинувачення.** Одначе він рідко мабуть буде користати з таких прав, бо не схоче, щоби всякі „бруди" витягали свідки перед публику на явній розправі. Тепер уже „брукова" преса не зможе жирувати на наївности читачів усякими „пікантними" історіями, що звичайно „вилазили" при всяких явних розправах за зневагу.

Оголошуючи присуд суд може не подавати мотивів присуду у справі, в якій ціла справа відбувалася при замкнених дверях.

ЧИ ПРИСУТНІСТЬ ПІДСУДНОГО НА РОЗПРАВІ НЕОБХІДНА?

Підсудний не мусить бути присутній на розправах: 1) у справах за провини, за які закон передбачує найвижчу кару гривни або позбавлення свободи до 2-ох років чи спільно обі ці кари і 2) у справах виміру т. зв. **спільної кари.** В обох таких справах може суд зажадати, щоб підсудний явився на розправу, що зазначує на візванні підсудного до розправи і тоді його приявність на розправі обовязкова.

ЗАОЧНИЙ ПРИСУД.

Суд може видати заочний присуд, але його мусить доручити підсудному на письмі. Одержавши такий присуд підсудний може **внести спротив до 7-ох днів** до суду І. інстанції проти такого присуду з проханням визначити нову розправу. У спротиві засуджений обовязаний оправдати свою неприявність та подати мотиви, чому не міг повідомити суд про свою неприявність. Одначе може теж внести апеляцію проти такого заочного присуду. Заочним присудом суд не може вирішити справи приміщення засудженого в домі примусової праці або в заведенні для непоправних.

АПЕЛЯЦІЇ І КАСАЦІЯ.

Апеляцію і касацію можна внести щойно тоді, якщо до **7-ох днів від оголошення** присуду заповіджено на письмі внесення апеляції, (при заочнім присуді від доручення відпису сентенції присуду). Щойно тоді суд обовязаний написати мотиви до свого присуду, доручити його й оборонець засудженого обовязаний написати і внести до суду апеляцію чи касацію **до 7-ох днів від доручення присуду.**

КАСАЦІЙНА КАВЦІЯ І ПРАВО УБОГИХ.

До письма з бажанням внести касацію треба тепер долучити доказ, що **вплачено або вислано поштою 1/4 касаційної кавції,** без чого суд не приймає заповідження касації. Якщо касації не внесено або суд її не приняв — з дорученням президента суду 1/4 касаційної кавції припадає державному скарбові.

Касаційна кавція сягає **100 зол.,** якщо справа належала до компетенції городського суду, **300 зол.** в інших справах. Касаційної кавції не складають: 1) державні і самоуправні уряди, 2) підсудні арештанти, 3) збанкротовані довжники та 4) особи, яким суд признав право убогих.

Право убогих признає суд **особі,** яка на основі посвідки держ. або самоупр. влади про родинний і маєтковий стан та доходи **докаже, що не може заплатити коштів.** Дотепер закон вимагав, що право убогих можна признати лише особам зовсім убогим, отже новеля ввела доцільну зміну. Якщо Найвищий Суд відкине касацію — касаційна кавція припадає державному скарбові, якщо сторона виграє справу — дістає свої гроші назад.

м-р м. х.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У статейці п. з. „Зміна віддовжених законів", поміщеній на „Правничій сторінці" з 14. п. м. (ч. 278) вкралося кілька друкарських прикрих помилок. І так помилково зазначено, що до групи **А** зачислює розпорядок міністрів скарбу та хліборобства господарства простором до 100 га, а має бути: господарства простором до **75** гектарів на території Сх. Галичини і в полудневій частині волинського воєвідства аж до залізничого шляху Ковель-Рівне. Щойно на північ від цього залізничого шляху до групи **А** згаданий розпорядок зачислює господарства простором до 100 га. На цій самій території до групи **Б** зачислено господарства простором від 75 чи пак 100 га до 750 чи пак 1.000 га. Вищий [illegible] уряд може обмежувати довги, що повстали з решти ціни купна нерухомостей, якщо транзакцію з купна нерухомости переведено в часі **від дня 28. квітня 1924 р. до 1. липня 1932 р.**, а не в часі від 28 квітня 1924 до 1. липня 1936, як тоді помилково зазначено.

Політичні партії — правними особами.

На своєму останньому засіданні перед Різдвяними Святами в пятницю 23. грудня ц. р. — читаємо у „Прагер Прессе" з 25. ц. м. (ч. 517) — чеський уряд приняв розпорядок, що нормує створення та умовини діяльности політичних партій. Розпорядок постановляє, що політична партія може повстати лише за згодою уряду. З цією метою найменше 50 членів-основників мусить внести прохання до міністерства внутрішніх справ, що рішає свобідно про створення партії. Свою згоду на повстання партії оголошує уряд у „Віснику Законів" чехо-словацької републики.

Далі розпорядок вводить нову далекосяглу зміну, постановляючи, що **політична партія є правною особою, яка може набувати права і сама може зобовязуватись.** Політична партія може розвивати свою політичну та організаційну діяльність в рамцях законів і організаційного статуту. Назву політичної партії бере закон під правну охорону так, що ніяка інша політична партія не може виступати під тими самими чи подібними назвами, що зокрема підчас виборів моглиб довести до непорозумінь.

ЧЛЕНАМИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ОСОБИ НИЖЧЕ 21. РОКУ ЖИТТЯ НІ ЧУЖИНЦІ.

Уряд може розвязати політичну партію, про що оголошує у „Віснику Законів" чехо-словацької републики. **Майно розвязаної партії переходить на власність держави.** Вищі розпорядок передбачує кари за нарушення його постанов. Згаданий розпорядок обовязує лише у Чехії, Моравії та Шлеську. Подібний законопроект предложить словацький уряд у найближчому часі словацькому соймові.

Новий розпорядок нормує однаково **діяльність політичних партій у краю так, як цього вимагають інтереси держави у змінених умовинах.**

Сторінка без політики.

Промені смерти — штучні лискавки.

Вістки про відкриття „променів смерти" вертаються в ріжних формах на шпальти часописів. Ці вістки за кожним разом „нові", хоч все їх подають у дуже загальній формі, яка нічого не каже. Кілько в таких вістках правди? Як справді стоїть ця справа в порівнянні зі станом нинішньої науки?

Наука про промінювання творить одну з найбільш розбудованих та прослідженіх ділянок фізики. Тому теж вістки про відкриття „нових" променів обчислені здебільша на наївність невіж, що не орієнтуються якслід у постулятах науки.

Промінювання розуміємо сьогодні як явище в незвичайно широкім засягу, яке спирається на електромагнетичних дрожаннях із ріжними довжинами хвиль. Отже туди зачисляємо незвичайно короткохвильні промені X і гаму промінетворних первнів, промені світла, що його бачимо, вкінці радіові хвилі від найкоротших до найдовших. Ціла ця скаля майже в цілості доступна, технічні засоби, що ми їх маємо до диспозиції дають нам змогу витворити в ляборатірійних умовинах промінювання на ріжних довжинах хвиль.

Короткохвильне промінювання ультрафіолетного типу та променів X, які мають виразний, іноді вбивчий вплив на живі організми (хочби на дрібноустроєві), не зважаючи на їх відому пронизливість, можуть діяти лиш на малу віддаль, бо його поглощують не лиш тверді тіла, але теж і гази, отже й повітря. Спроби збільшити засяг впливу тих променів не дали задовільних вислідів. При цій нагоді слід згадати фантастичний плян англійця Матевса, який можна булоб зреалізувати, якби короткохвильному промінюванню великої натуги надати велику пронизливість. Промені цього роду йонізують повітря, коли проходять через нього, надаючи йому при цьому прикмети електричного проводу. Уладження, що його проектує Матевс, складається з двох велитенських рефлекторів та генератора струму з високою напругою. Такий прилад дав би змогу викликувати громи у відповіднім місці неба. Вистачилоб лиш відповідно скермувати два снопи невидного світла так, щоб вони перетялися в якомусь місці та одночасно злучити за тими снопами струм із відповідно високою натугою. Та покищо при теперішнім стані науки реалізація того пляну стоїть під великим знаком запиту.

Славний знавець сучасної воєнної техніки проф. Гальден має дуже скептичні погляди на ролю „смертельного" промінювання як зброї. Правда колись вдалося справді вбити з важким трудом миш на другому кінці ляборатірійного стола але згаданий професор готов піти на великий заклад, що воякові з цього боку не грозить ніяка небезпека.

Куди більше даних у воєнній техніці мають промені, що йонізують повітря. Їх можна буде вжити як зброю проти спалинових двигунів з іскровими запальниками, які як відомо спираються на засаді індукційної цівки. Імовірно Марконі безпосередньо перед смертю дав технічну розвязку тієї загадки. Таке бодай заявляють італійці.

Показ моди в американських вязницях.

Окрема комісія, що її вислала була центральна американська влада для прослідження стану вязниць, зложила недавно звіт, який містить у собі незвичайно оригінальні фрагменти.

Як ствердила згадана комісія, в американських вязницях панують незвичайно дивні умовини. В жіночих вязницях процвітає ворожбитство: там ворожать із карт, з осаду кави, займаються хіромантією. Кожна жінка, що проявляє якінебудь здібности в тому напрямі має велику симпатію серед співтоваришок, але користується навіть опікою вязничної влади. Ворожки, кабалярки і хіромантки діставали завжди кращі келії та ліпші харчі. Їм дозволяли приймати товаришок та займатися ворожбитством.

У багатьох вязницях уладжують кінові вистави. Найбільший успіх мають фільми з малою Шерлі. Зате фільми т. зв. детективні викликують лиш погірдливу усмішку серед глядачів, які здебільша складаються з людей добре обізнаних із правдивими детективами. В жіночих вязницях великий успіх мають фільми з життя мільйонерів та мільйонерок. Жінки дуже пильно обсервують сукні й одяги фільмових зірок.

У деяких вязницях сидять „пансіонарки", які мають доволі великі грошеві фонди. Вони носять власне, іноді вибагливе білля. В одній із таких вязниць відбувся справжній показ моди, в якому взяли участь професійні модельки одягнені в сукні та білля з першорядних фірм.

Комісія подала в закінченні свого звіту домагання, щоб теперішній стан деяких американських вязниць змінити, загострити приписи та придержуватися їх, тому, що вязниця повинна бути карою, а не нагодою до поневільного відпочинку в догідних умовинах.

Місто - пральня.

У СЛЬОЗАХ ТА БЕНЗИНІ ВІДНОВЛЯЮТЬСЯ СУКНІ ПАРИСЬКИХ ЕЛЕҐАНТОК.

Одним із найбільш дивовижних міст Франції — це Бульонь Білянкур. Воно якесь інше від інших міст хоч на перший погляд викликує тільки почування якоїсь звичайної гидоти. Довгі вулиці, що біжать одна за одною, подібні до себе наче два близнюки... Ліс високих фабричних коминів і стіни брудних, облуплених домів.

ІДУТЬ ВОЗИ БЕЗУПИНУ.

Вулицями ідуть раз-у-раз великі вози та вантажні авта. Вони погинаються під своїм вантажем, що сторчить високо, впадають із гуркотом до фабричних воріт, щоб за хвилину виїхати із них гуркотячи по бруку з новим вантажем.

Що скривають у собі темні вулиці Бульонь та його фабрики. Послухаймо інформацій в першому-ліпшому з черги фабричному заведенні.

— Що привозять і відвозять на тих автах? — питаю одного з робітників, який здіймає велику скриню з возу.

— Білля — паде лаконічна відповідь.

— Невже тут фабрика білля?

— Ні, тут пральня.

— А що роблять оці, інші фабрики в місті?

МІСТО-ПРАЛЬНЯ.

Робітник дивиться майже ненависно на того, хто питається. Видно, що його хвилює таке незнання.

— Адже я вже сказав. У цілому Бульоні є пральні. Цеж відоме.

Як, стільки пралень в одному місті? Щож вони роблять?

— Тут обпирається цілий Париж — паде знову відповідь.

І справді воно так. До Бульонь-Білянкур ідуть із Парижа великі транспорти брудного білля. Всі гостинниці й ресторани присилають туди свої простирала та скатерті. Туди приходить у великих скринях найвибагливіше білля париських елеґанток.

РОМАНТИЧНА ТРАДИЦІЯ.

Декого може і здивує, чому саме сюди шлють парижани своє білля, хоч могли би слати до інших міст, хоч могли би прання зовсім добре полагоджувати в Парижі. Та коли англійці можуть мати свої традиційні навички, чомуж це 100-тисячне французьке місто не може мати своєї традиції — традиції своєї професії.

До 1717 р. Бульонь називалося Мені ле Сен Клю, або Месінес пре де Сен Клю. І саме тому Сен Клю нинішна столиця прачок завдячує свій розвиток та своє сучасне життя.

Чарівне, прикрашене в паркову зелень Сен Клю було одним із найбільш улюблених відпочинкових місць французьких королів. Разом із королями приїздив туди королівський двір. Королева, пані двору, дворяни та ріжні „мадам Помпадур".

Напроти королівських віль лежало тихе сільце серед лук та лісів. З того села Сен Клю брало для себе збіжжя, сіно та ярину. І там плила, ще тоді чиста і срібна Сена. В її водах селянки прали білля пань двору та королевих. Таким чином прийнявся звичай, що найкращі прачки саме в селі коло Сен Клю.

Минуло королівство, проминуло цісарство і прийшла згодом република. Лісне село замінилося в містечко і вкінці в місто великих механічних пралень.

МУЖЧИНИ.

Велика галя, в якій збирають цілу стирту білля. Жінки розділюють його на сорти. Але в галях, в яких відбувається прання нема вже майже жінок. Там праця дуже важка й багато жінок уже її сьогодні не витримує. Величезні казани, уставлені рядами, киплять милляною парою. За ними йдуть ряди великих полоскачок.

При великих казанах працюють мужчини. В парі, скупані власним потом вони регулюють рух величезних машин.

Та є ніжні матеріяли, мережки, кружева, продувні, прозорі жіночі сукні, яких не можна вкидати в масу, що її пожирають великі казани з водою. Такі речі перуть бензиною

ГАЛЯ ПЛАЧУ.

Галя, в якій відбувається прання бензиною, має багатомовну назву „галя плачу". Випари просяклі бензиною давлять горло, витискають сльози на очі. В одних вони викликують [illegible] дивне хлипання, на інших впливають наче алькоголь і впивають. Такі „пяниці" вибухають раз-у-раз голосним сміхом.

У праці панує безупинний поспіх. Адже стільки вибагливих ганчірок мусить вернутися на відповідну годину до Парижа, бо на них ждуть нетерпеливо пані...

Машини нікого не звільнюють від праці. Цілий ряд прасувачок, похилених цілими годинами над столом прасує білі скатерті та шовки.

Щезли давні прачки зпід Сен Клю, які виконували на свіжім повітрі, в чистій воді сильними руками свою працю. Вони мали рум'яні личка, здорові легені, що вдихували в себе запашне повітря лісів.

Сьогодні на їх місця прийшли [illegible], виснажені жінки, з хорими та запухлими ногами, хорі від нервової праці в задушливім, важкім отруйнім повітрі фабричних галь, серед реву машин.

Нещасні модерні наслідниці щасливих королівських прачок.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині

Дотепний урядовець.

У сьогоднішніх важких часах, коли важко за добрі заробітки, кожний намагається побільшити свої приходи ріжними способами, іноді не все чесними.

Американські часописи подають дуже оригінальний спосіб, яким один дотепний американський молодий урядовець зумів побільшити свої скромні заробітки.

Той урядовець, на прізвище Джемс Реклі використав пристрасть своїх співтоваришів бюра до азарду. Реклі мав 15 дол. тижневої платні і кожного тижня він пускав свою платню на льотерію. Льоси продавав Реклі по 25 центів, одначе продавав їх 100 штук, бо у фірмі, в якій він працював, було поверх 100 урядовців. Таким чином замість 15 доларів тижнево, він діставав 25 дол.

Чистий інтерес, без ніякого труду з [illegible] риском.

Фабрика на рейках.

У Швайцарії почали будувати нову фабрику літаків. Найоригінальніше буде те, що будинок тієї фабрики не буде спиратися на фундаментах у землі, лиш на вальцях. Площа, що на ній стане будинок фабрики, буде уладжена на взір ситківкового току, при чому в цемент вмурують сталеві рейки, по яких зможуть [illegible] ся вальці. На випадок потреби фабричні галі можна буде пересунути з місця; їх потягнуть трактори. Фундаменти з рейками мають забезпечити фабрику перед летунськими нападами. Буде це перший цього роду [illegible] експеримент.

„Страгани академіцке“.

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ БЕЗРОБІТНІЙ МОЛОДІ.

Перед двома тижнями появилася на львівському ринку більша кількість страганів і за ними в ролі купців польська академічна молодь. З лат. святами ці страгани пощезали. Це на перший погляд дрібне, незамітне в буденному житті явище має свою вимову і нас воно під сучасний момент обходить. Нам треба тут звернути увагу на такі моменти:

1) Які там спонуки цього явища не булиб, то треба підчеркнути, що польська студ. молодь відкинула фальшивий стид, начебто купцювати при страгані було негідним освіченої людини.

2) Польські студенти мали капітал на заложення страганового капіталу.

Ці два моменти головно впадають покищо в очі. Бо чи та польська молодь направду поважно трактує свою ролю страганярів, це нас вже менше обходить. Важне тепер те, що польська молодь зачинає працю найперше від тих інтересів, які можуть купця виробити, не зломити йому карку і приспособити до торговлі на більшу скалю.

Беручи два вгорі наведені моменти під увагу, думаймо тепер про нас.

Очевидно, на перший погляд можемо ствердити, що тим страґановим явищем поляки не відкривають нам Америки, бо наші молоді піонірі купецтва, що рекрутуються в більшости з інтеліґентної молоді, зачали це робити вже тому кілька років. Але всеж можна завважити, що у нас не загинув ще старий світогляд, він тут і там покутує і родить відразу до купецтва на страґані, бо на високій стіні ще держить перед очима нашої молоді урядничу посаду, канцелярію, бюро і т. п. І як такого нема, то це називається, що є безробіття, звідси й огірчення, зневіра, повний песимізм.

Говоріть ви неодному абсольвентові ґімназії чи високошкільникові: „Маєте трохи готівки, йдіть на страґан! Не зачинайте великого інтересу, бо то не кожний без підготови потрапить — а там виробитесь.“ На цю пропозицію почуєте щонайменше здивування, побачите якийсь ніяковий вираз лиця, мовляв, як то ви низько вашого співрозмовця цінуєте, як можна... і т. д.

Недавно одна інтеліґентна й рухлива панна, тепер без посади, стопа життева: на денний прожиток 50 сотиків, каже мені: „Дам сто золотих за вироблення посади в бюрі. (Має ще 400 зол. з добрих часів у Промбанку, з яких тепер черпає). Кажу до неї: Слухайте! Ви рухлива, інтеліґентна людина, якби ви заложили страган, або взяли собі якийсь скромний кіоск, направду торгувалиб добре і згодом отворите крамницю. — „Щось також“ — дістаю відповідь; „хочби я вмерла, на це не піду; як не знайду посади, то піду в монастир“. Ця панна прийме бюрову посаду за 30 зол. місячно і буде нидіти, не жити; а як і такої не буде, то бачу, як дівчина знасилувала себе і вдягла черничу рясу.

Отже закорінені ще з часів австрійського бюрократичного світа критерії життя. І цей світогляд ще покутує, на жаль, серед безлічі нашої молоді.

Не розігналися ми ще брати життя за чуба, йти на кожну позицію і там творити життя, мати ту гордість, що на кожному відтинку життя є нас повно, та що там, де стоїмо, якщо міцно стоїмо і робимо позитивну роботу, ми є співтворцями нашої спільної долі.

Але відвертаю другу сторінку медалі, яка каже, що поза тими всіми, що можуть зачинати від страґанових інтересів, бо мають на це потрібну готівку, є в нас цілі загони таких молодих людей нової доби, що розуміють життя правильно, людей творчих, готових іти зараз до такої праці і бути піонірами, видержати всяку невигоду. Одначе ті люди не мають абсолютно з чим зачати, їх не стати навіть на 200—300 зол.

Трудно думати, щоб польські студенти мали по кілька зайвих сотчин власних грошей на отворення страґанових інтересів. Очевидно — хтось у поляків подумав про це і з ріжних мотивів знайшлися фонди, чи субвенції, чи дешевий кредит.

Всі ми знаємо, що нашим піонірам на цьому полі не треба субвенцій, не треба даровизн — треба лиш **дешевого кредиту.** І хтось мусить у нас про цю справу подумати.

„Страгани академіцке“ — нехай тільки підчас свят — кажуть, що працю в цьому напрямі треба приспішити й увагу на цей бік справи загострити.

Отже знищити рештки бюрократичного старого світогляду і ті, що мають з чим, нехай зачинають від страґанів, чи кіосків, а для тих, які мають лиш вартісну потенціяльну енерґію як закладовий капітал — зорґанізувати дешевий, безвідсотковий кредит.

С. Масний.

—o—

Фенцик вибирається до Америки.

Як інформують із Мукачева, у москвофільському таборі на землях, прилучених до Мадярщини прийшло до поважних непорозумінь на тлі ріжниць поглядів на політичну тактику. Фенцик виступив на зборах своїх однодумців, розпрощався з ними та заявив, що їде до Америки шукати забезпеки істнування.

—o—

25.000 утікачів з Палестини в Ливанії.

Як подає виділ безпеки ливанського уряду, в Ливані є тепер 25.000 утікачів з Палестини. Є це частинно особи, завиґажовані в революційному русі, частинно прихильники поміркованих партій, що втікли перед местю повстанців.

—o—

З польської преси.

Старе вино у старих бочках.

СТ. ҐЛОМБІНСЬКИЙ ВІРНИЙ СОБІ.

У звязку з заявами компетентних офіційних і озонівських кол, що головне завдання нинішнього сойму ухвалити нову виборчу ординацію, у **„Слові Народовім“** з 27. ц. м. появився на цю тему статтю проф. Ст. Ґломбінського. Старий провідник ендеків висловлює домагання, щоби зміна соймової виборчої ординації була узгіднена з буквою та засадами конституції, зокрема з II 33. артикулом, в якому кажеться, що виборча ординація має також „означити категорії осіб, позбавлених прав вибирання і вибиральности через недостачу моральних та умових прикмет“. Ця стаття конституції має, на думку проф. Ґломбінського, торкатися „у наших політичних відносинах — національних меншин, з якими зроблено сумні досвіди“. Досівши „меншинного коня“, на якому ендеки так славно вміють їздити, проф. Ґломбінський конфронтує 5, 6 і 7 арт. конституції („громадяни мають бути вірними державі й совісно сповняти накладані на них обовязки“, „межею свободи громадян є загальне добро“, „вартістю зусилля і заслуг громадянина в користь загального добра відмірять його управнення до впливу на прилюдні справи“), з „людьми, партійними угрупуваннями й цілими суспільностями, які вже зі своєї натури і з натури політичних програм — згідно з опінією проф. Ґломбінського — „не є вірні Річипосполитій“. Першими з них, рече проф. Ґломбінський, це — українці:

> „Коли йде про т. зв. (! Ред.) українців або явних сепаратистів, то виявилось це прикладно на яскравій розбіжности політики їхніх провідників та органів у справі Закарпатської Руси у відношенні до політики польської держави...
>
> „Таким меншинам та угрупуванням **треба вже на основі обовязуючої квітневої конституції замкнути вступ до політичних прав у Польщі, а справою реформи самої конституції або інших постанов буде завести дальші обмеження їхньої свободи, якої „межею є загальне добро“.**

На думку ендецького провідника зміна виборчої ординації малаб у головному звестись до виелімінування українців (і жидів) з польського сойму, а цей вже чисто польський сойм мав би тоді взятись до реформи конституції, щоби ввести дальші обмеження громадянської свободи неполяків. Кінчає свою думку п. Ґломбінський висновком, що держава може рахуватися тільки з елементами „вірними й патріотичними“.

Це клясична стаття для характеристики старо-ендецької політичної ментальности, староендецького політичного розуму. Стаття, яка ортодоксійно тримається тези „паньства народовего“ у границях з близько 40 відс. неполяків. Віра пп. Ґломбінських, що неґацією усіх неполяків можна дійсно створити „паньство народове“, скріпити та втримати державу — подиву гідна. Але не є подиву гідний „розум“, який ту віру підтримує у політичних доктринах і програмах.

Страшні катастрофи.

85 УБИТИХ У РУМУНІЇ.

Агенція Радор повідомляє, що в ночі з 24. на 25. ц. м. зударились два особові поїзди між стаціями Фрекатель та Етуля на шляху Галац—Басарабяска. Дві льокомотиви і 7 вагонів зовсім знищені. Устійнено, що в катастрофі згинуло 85 осіб, а 320 є ранених. Причиною катастрофи було погане наставлення рейок. На місце катастрофи виїхали два ратункові поїзди з лікарями, лікарствами і санітарними вагонами. Більшість ранених приміщено у шпиталях Басарабії.

До другої залізничої катастрофи дійшло на шляху Чернівці—Нова Сулиця недалеко стації Маматига, де відорвались від поїзду два вантажні вагони і зударились з моторовим поїздом. Моторовий поїзду згинув, 12 подорожніх важко ранених.

СМЕРТЬ 263-ОХ ОСІБ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У Злучених Державах згинуло підчас Різдвяних Свят 263 особи, здебільша в самохідних катастрофах.

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ ВИБУХ У РЕСТОРАНІ.

В малім ресторані при вул. Бляншер в Альжирі згинула одна особа від катастрофального вибуху, а 20 осіб важко ранених. Вибух був такий сильний, що в усіх сусідних домах повилітали вікна, а на поверхні вулиці перед рестораном повстала глибока заглубина. Спершу здогадувалися, що причиною вибуху було не ушкодження ґазової рури, лише зорґанізований замах.

СМЕРТЬ 11 ОСІБ ПІДЧАС ПОЖЕЖ.

Підчас пожеж, що вибухли на Різдвяні Свята в Англії, згинуло 11 осіб, а кільканацять осіб було важко ранених.

АВТОБУСОВА І ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

В суботу 24. ц. м. міський автобус наїхав у Ґдині на гурток людей, які стояли біля автобусової зупинки. В катастрофі було 5 осіб важко ранених, з яких одна померла у шпиталі.

В Семигородщині впав військовий літак. Летун та обсерватор згинули в катастрофі.

БУКАРЕШТ. В залізничій катастрофі біля Ґалацу згинуло по останім донесенням 93 особи.

ТУРЕЦЬКА МІСІЯ ЇДЕ ДО БЕРЛІНА.

СТАМБУЛ. До Берліна виїхала турецька місія з віцеміністром закордонних справ на чолі, щоб підписати договір у справі 150-міліонового кредиту, який Німеччина признала Туреччині на розбудову промислу.

—o—

ВЕЛИКІ СНІГИ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. На Карпатській Україні впав великий сніг, місцями до півтора метра височини. Тому, що температура дуже холодна і сніги замерзають, тепер дуже легко спускати зрубане дерево з гір на доли як по леді. Це значно заощаджує працю та транспорт.

В пяті роковини смерти
Адвок. д-ра Івана Кмицикевича
відправлять Службу Божу 29. ц. м. в год. 6.30 у Волоській церкві.

З листів до Редакції.

ЗАЯВА ЖІНОЦТВА СТРИЙЩИНИ.

У 280. числі „Нового Часу" з 15. грудня ц. р. появилась анонімова стаття п. з. „Жіноцтво Стрия проти партійництва", в якій пишеться, що дня 4. грудня ц. р. відбулися ширші сходини членів Філії „С. У." у Стрию та що на цих сходинах ухвалено резолюції з осудом громадянсько-політичної діяльности голови Централі „С. У." п. М. Рудницької. Отсим заявляємо, що про такі сходини нам нічого невідомо та що Виділ Філії таких сходин не скликував

Протестуємо якнайрішучіше проти того, щоб у таких незвичайно відповідальних для українського народу часах вводити в наше національне життя анархію та підривати авторитет національних організацій і їх провідників.

Зокрема наша жіноча організація, Союз Українок, яка пережила в останньому році важкий удар, потребує тепер спокою для своєї відбудови і дальшої творчої праці і тим більше треба осудити всякі намагання руйнувати її знутра.

Голові Централі п. М. Рудницькій висловлюємо своє глибоке співчуття з приводу тієї зневаги, що її стрінула від невідповідальних одиниць, та просимо її приняти запевнення повного довіря і пошани.

Ольга Бачинська, Ольга Микласевич, Текля Гарасимова, Марія Залеська, Ірина Дувало, Ірина Чолій, Федюшкова Стефанія, Марія Красінська, Наталія Галайчукова, Олена Гораєвичева, Емілія Лукавецька, Софія Левицька, Марія Ґрубська, Константина Рак, Анна Васильчишин-Микитка, Рибачевська Софія, Костів Стефанія, Коваль Марія, Колодницька Омеляна, Охримович Софія, Юлія Лисова, Смикова Марія, Наталія Вашакова, Іванна Камінська, Сказинська, Костів Евгенія, Іванна Брик, Марія Мойсакова, Котовичева Олена, Марія Матушакова, Петріна Юлія, Валерія Матковська, Лисова Евгенія, Данилишин Стефанія, Романишин Йосифа, Шиян Олена, Сіґалевичева Евгенія, Онишкевичева Володимира, Марія Хомишинець, Надія Кокольська, Софія Кравчукова, Стефа Райнарович, Леся Держко, Антонія Мішкевичева, Марія Васильчишин, Турканикова Стефанія і три підписи нечиткі.

НОВИНКИ.

— **„Хром"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекращує і переробляє уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фірми Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 5—20

— **Вдовина лепта.** — Від п. Теодора Васія і п. Н. Глоба у Варшаві дістало Т-во „Просвіта" як ювилейний дар 5.— зол. — Ця жертва походить з дводенної голодівки вязаних. Оцей небуденний прояв жертвенности направду варто занотувати і з признанням підкреслити.

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фотографічної фірми Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **В четвер в год. 19.** відбудеться виклад у домівці „Молодої Громади" проф. Домбровського п. н. „Шкільництво на Закарпатті". 3049

— **Засідання Екзекутиви УНДО** відбудеться 29. грудня ц. р. в год. 5-ій пополудні в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії УНДО, Львів, пасаж Гавсмана ч. 6, II. поверх. На порядку нарад справа виборів до самоуправних установ. На це засідання запрошуємо теж Членів Центрального Комітету з осідком у Львові і тих, які могли би приїхати з краю. — **Президія: Василь Мудрий**, голова; **Д-р Франц Свістель**, головний секретар.

— **У Союзі Професійних Артистів Пластиків у Львові** при вул. Марійській ч. 9. відкривається 28-го в год. 17 увечір вистава образів 17 мистців із Лодзі.

— **Практика молодих лікарів.** Міністерство суспільної опіки підготовляє виконні постанови до нового закону про лікарську практику. Виконний розпорядок постановляє як молоді лікарі мають виконувати свою дворічну практику по селах. Одночасно розпорядок означить місцевости з числом нижче 5.000 мешканців, в яких лікарі зможуть виконувати свою практику. Згадані обмеження супроти молодих лікарів будуть обовязувати від 31. березня 1939 р.

— **Вибори до міської ради в Яворові** розписала влада на 15. січня 1939 р. Провідники українського, польського і жидівського громадянства розвинули оживлену передвиборчу акцію.

— **Гостре артилерійське стріляння** в околиці Миклашева відбудеться між 10. січнем і 10. лютим 1939 р. Терену берегтимуть стежі, до вказівок яких повинно пристосуватись громадянство. Сам полігон буде означений червоними щитами. Підчас самого стріляння будуть вивішені в полі обстрілу червоні хоругви. Про сам день стріляння повідомить військова влада волосні уряди 24 годин наперед. У звязку з тим львівське повітове староство доручило, щоб населення не переступало меж поліґону.

—**Засудили гр.-кат. священика** о. Володимира Провідка, пароха Сіхова пов. Стрий на 2 місяці арешту з припиненням, за обиду польського народу. Підсудний заповів касацію.

— **Згоріла читальня „Просвіти"** у Плавю пов. Стрий, разом з кооперативною крамницею, що містилась у читальняному домі. Шкоду оцінюють на 5.000 золотих.

— **Три особи померли нагло у Львові** в одній добі: 68-літній емеритований судля Йосип Ротерман (Кохановського 27), 66-літній робітник Григорій Коваль (св. Петра 21) та 28-літня робітниця Марія Йодківна (в. Сапіги 69).

— **Львівська хроніка.** У фабриці гребенів при вул. Кресовій ч. 20 вибухла пожежа, яку вгасила пожежна сторожа. — Від свічечки почала горіти ялинка і хатня обстанова в помешканні Й. Пехоцького при вул. Стражацькій на Клепарові. Пожежу зліквідувала пожежна сторожа. — До рятункового поготівля зголосилась 18-літня танцюристка Яніна Д., якій її товаришка надгризла ніс. Справою занялась поліція.

— **Курси для жидів, які хочуть приняти християнство.** Парохіяльний Уряд римо-кат. парохії у Дрогобичі отвирає від 15. січня 1939 р. тримісячний курс у державній дрогобицькій гімназії, щоб підготовити жидів до хрещення. На курс можуть записуватись усі жиди на основі дозволу польського римо-католицького ординаріяту в Перемишлі.

— **Краєва хроніка.** В Хітарі пов. Стрий дерево вбило 17-літнього О. Іваниковича, а в Зуазіцці пов. Жидачів К. Бабулю.

— **Комуністичну друкарню** в гірській печері відкрили дроворуби, які рубали дерево в лісах коло Софії. Повідомлена про це болгарська поліція арештувала багато осіб.

— **Смерть чеського примаса.** У Меріш Нaштадт помер архиепископ Оломунця д-р Скрбенський, примас Чехії, в 74-ому році життя. Архиепископ Оломунця був теж довгі роки архиепископом Праги.

— **Пошесть прищиці** шириться сильно в цілій Фінляндії, хоч температура дуже низька. Міністерство хліборобства видало відповідні розпорядки у справі боротьби з грізною пошестю.

— **Страшний клопіт зі стадами голодних вовків** має населення середущої Швеції. Сильні морози вигнали голодних вовків з лісів Естляндії,

що підходять під самі хати населення. Кілька кільометрів серед одної з відомих ... них місцевостей Швеції появились стада вовків, що кількакратно нападали на мешканців ... личних сіл. Вовки заподіяли селянам ... шкоди забираючи їм вівці, безроги і корови. В північній Швеції температура впала нижче ... ступнів Цельзія.

— **Великі пожежі в Румунії.** В порті Констанци згорів один зі складів, що належав до ... порту. Шкода сягає до міліона. — Під Букарештом у Монастіря згоріли кошари жандармерії й аптика. Пожежна сторожа з Букарешту не могла доїхати на місце катастрофи з приводу сильної метелиці.

— **Провал безбожницької акції.** Совєтська преса признає, що акція безбожників у СССР зовсім провалилась. Перед святами Різдва Христового „союз безбожників" зорганізував у Москві низку відчитів протирелігійного змісту. На кожному з цих відчитів не більше було як по кільканацять осіб, хоч на них виступали совітські артисти. І так на репрезентаційнім відчиті, що відбувся у велитенській салі московської консерваторії, було ледви 120 осіб разом з організаторами відчиту.

— **Пошесть чорної віспи** десяткує населення Шанґаю і не зважаючи на всі зусилля ... ної влади потягає щораз то нові жертви. На чорну віспу занедужало дотепер понад 1.000 осіб, з яких 300 померло. Санітарна влада провела безплатне щіплення понад 4.000 осіб.

— **Крівава битва між поліцією та вязничною сторожею.** Колюмбійська поліція в ... арештувала одну особу і відставила до ... вязниці. Директор вязничної сторожі ... увільнити його кажучи, що його поліція арештувала безправно. У звязку з тим дійшло до гострої суперечки між командантом поліції і директором вязниці підчас якої командант ... стріляв кількакратно до директора ... обороні директора станула вязнична сторожа ... тоді дійшло до крівавої бійки з поліцією, під час якої згинуло 13 осіб, 10 є важко ранених. Стріляниму перервали щойно ... з дооколичних місцевостей, які завели ... рядок. Згаданий випадок викликав ... цію в цілому краю. Влада веде ... ство.

— **Страшна буря лютувала на Озівськім морі,** підчас якої затонуло кількадесять рибальських човнів. Крім того у спінених хвилях ... лий совітський транспортовець „12 Октобра" ...

— **Різні вісти.** Бельгія повідомила ... візьме участь у світовій виставі, яка відбудеться в 1942 р. у Римі. — До Парижа приїхав ... тор національного банку Югославії ... девич. — В італійській пристані ... на воду новий контрторпедовець. — ... приїхав німецький міністр господарства ... Син неґуса Маковен виступив в ... атрі в ролі абісинського імператора. — ... „Телеграф" пише, що премієр ... до Анкари на переговори у справі ... Болгарії до Балканської Антанти.

— **Запов.** ... усміхи ... природа ... „... Йосифа".

Дописи.

БУСЬК.

Благословення нового величавого храму в Буську. Українське громадянство Буська дуже вдячне місцевому пароховi о. С. Калиновичеві та членам будівельного комітету, що нарешті довели будову величавого Божого храму до кінця. Будова церкви почалась ще в 1914 р. на основі плянів інж. Е. Нагірного, але світова війна і повоєнні злидні не дозволяли продовжувати будову. І хоч храм ще не викінчений вповні, всеж таки громадянство Буська вельми зраділо, що у храмове свято 19. п. м. в день св. о. Миколая могло перейти з провізоричної каплиці до просторої нової церкви. На основі грамоти Митрополичого Ординаріяту новий храм поблагословив о. радн. В. Матвійко в асисті місцевого пароха о. С. Калиновича та о. катех. Е. Дидаля і богос. Вала та виголосив принагідну гарно обдуману проповідь. Пресвітерію прикрашує величавий храмовий образ св. о. Миколая кисти мистця Левицького, що його уфундував місцевий громадянин п. Прокіп Чучман. У літі 1939 р. відбудеться торжественне архиєрейське посвячення нової церкви враз з місією, що започаткує нову добу релігійно-культурного життя громадянства Буська і буде гарним памятником у 950-ліття хрещення Руси-України. В новій церкві побудовано крипту для покійного Преосв. Кир Болиша, луцького єпископа, що його тлінні останки перенесуть до згаданої крипти в весною 1939 р. на вічний спочинок у прастарім княжім городі Буську, що був звіснаний своєю історією та традицією й колишньою столицею Волині.

СОКАЛЬ.

Святомиколаївську виставу влаштували в салі Народньої Торговлі сс. Служебниці. Пєсу написав молодий автор зі Сокаля п. Богдан Стефанишин, який сам виступив у ролі св. о. Миколая збираючи загальне признання за свою пєсу, що написана у високому патріотичному дусі і за свою гру, що була щира і безпосередня.

„Старий Київ“ — назва театру, що загостить на днях до Сокаля. Театр відбуває тепер турне по Сокальщині й усюди здобув собі велике признання. Театр ставить собі поважні завдання ширити культ театрального мистецтва. Театром проводить режисер М. Крижанівський, а між артистами є п. Нікольська, Тамара і Б. Крижанівський.

Рефератова Секція при читальні „Просвіти“ в Сокалі-Місті веде в цьогорічному сезоні оживлену діяльність. По рефераті п. Петришина Ярослава, що надзвичайно живо й цікаво поділився зі слухачами споминами зі своєї подорожі по рідному краю говорив в читальні п. Рігецький Н. висвітлюючи деякі сторінки української історії. Цей-же прелєгент говоритиме на найближчих сходинах про „Призначення України“.

Ювилейне свято „Просвіти“ в Сокалі. Величаві свята з нагоди 70-ліття Матірного Т-ва „Просвіта“ і 40-ліття Філії „Просвіти“ в Сокалі не відбулися так, як були підготовані лише внаслідок перешкод, що їх ставила адміністраційна влада. По довгих заходах щойно на 19. п. м. влада дала дозвіл з дуже обкроєною програмою так, що замість великого повітового здвигу організатори мусіли обмежитись до малого концерту-академії в салі Народньої Торговлі, що пройшла з немалим успіхом і хоч була погана погода зібрала в малій салі багато учасників з близьких і дальших околиць. У своїй святочній промові голова філії о. дек. Ст. Ничай переповів коротко та ядерно історію Т-ва „Просвіта“ та історію сокальської філії, візвав приявних вшанувати память членів-основників філії, імена яких відчитав серед бадьорого настрою присутніх, і вкінці палко візвав усіх приявних взятися до праці, бо праці перед нами ще дуже багато. Підчас академії співали злучені хори читальні „Просвіти“ в Сокалі-місті і читальні „Просвіти“ в Поториці під проводом о. Філяса, який не жалував труду і довгий час доїздив з далекого села, щоб приготовити хори на просвітянську академію та о. д-ра Папаса з Поториці, який теж вишколив своїх сільських хористів так, що такого хору, як його мав Поториця неодно місто не постидалося би. З хорових виступів слід відмітити сольові партії п. Демчуківної Ірини, що дебютувала на нашій сцені і виявила дуже гарні аспірації співочого таланту. Її голос милий і дзвінкий, прегарний і чистий у високих позиціях (нижчі позиції вимагали б дальшого вишколу). П. Корнхора, п. Коваленко і головно п. Роман (мельодійний і мягкий ліричний тенор) причинилися теж немало до успіху академії своїми сольовими партіями. Декламація п. Стефанишина Б. стояла на високому рівні й дала слухачам неабияку насолоду. Академія закінчилась відспіванням національного гимну. **мвр.**

БЕРЕЖАНИ.

Строгу провірку торговельних книг наших кооператив переводить бережанський скарбовий уряд для виміру податку. І хоч ці книжки провіряють кожна ревізори РСУК. і ПСК. контрольор скарбового уряду находить помилки, що можуть наразити кооперативи на різні неприємності. Скарбовий уряд находить неправильне зведення книг і т. п. Хто тут завинив чи сільський книговодець чи ревізор не відомо. В кожному випадку, якщо скарбовий уряд не признає, що книга кооперативи правильно ведені, кооперативи мусітимуть платити ввесь податок. Тому ПСК повинен вислати свого ревізора до скарбового уряду, який давав би пояснення контрольорові. **Кооператор.**

Релігійна маніфестація в честь Матери Божої у Бережанах відбулась 8. грудня ц. р. на празник Увведення Пречистої Діви в храм заходом Марійської Дружини Пань. З цієї нагоди Марійська Дружина Пань запросила голову Марійських Організацій у краю о. І. Назарка, ЧСВВ, який вже 3. п. м. приїхав до Бережан і зібув візитацію Марійської Дружини гімназійної молоді, оп[іс]ал се. Сповідь в каплиці ОС. Служебниць. Вечором відбулася духовна конференція для членок Марійської Дружини Пань і запрошених гостей. Глибоко релігійна промова пробила велике враження на присутних. По конференції багато пань вписалося як кандидатки. Дня 4. п. м. в год. 7.30 рано о. Назарко відправив Службу Божу в намірені Дружини, підчас якої багато пань приступило до Св. Причастія. По Службі Божій відбулося торжественне приняття 13 пань кандидаток в дійсні члени Марійської Дружини. По Службі Божій в 9-тій год. рано відбулося подібне торжественне приняття до Марійської Дружини учениць місцевої гімназії, підчас якого о. І. Назарко виголосив дуже гарну промову до молоді. Проповідник згадав, що на одному безбожницькому конгресі в СССР промовець кинув гасло, щоб 1950 р. безбожницький конгрес відбувся в серці католицизму у Римі у Ватикані. Тому візвав усіх приступати до Марійської Дружини та благати Пречисту Матір ласки і допомоги, щоб черговий евхаристійний конгрес відбувся в Києві. В год. 12-13 відбулися перші загальні [illegible] Марійської Дружини Пань, на яких вибрано такий провід: Духовний провідник: [illegible] о. зав. Вачинський Евзебій, голова: інж. Марія Маєр, секретарка: Марія Пелешська, скарбничка: Іванна Будзіва. Завершенням цього святочного дня була академія, що відбулася в переповненій салі „Укрбанку“. На сцені [illegible] прегарно вималювана з. Семигиничем [illegible] Матери Божої, освітлена небозвідом та прибрана квітами. Академію розпочав мішаний хор „Бережанського Бояна“ Марійським гимном. З черги о. І. Назарко виголосив вступне слово, яке на довго залишиться в памяти присутніх. Прегарно віддеклямувала п. Пашківська Ярослава поему У. Кравченко „Се Мати Твоя“. Голова Марійської Дружини п. інж. Марія Маєр виголосила добре опрацьований реферат про культ Матери Божої на Україні. Хор „Бережанського Бояна“ під проводом проф. Ю. Лаврівського виконав 3 точки програми. Ритмічні вправи під музику, композ. Swens „La Madone“ та поклін „Матері Божій“ виконали діти з Сирітського захисту СС. Ці дві точки випали дуже добре. Найбільше подобалася наймолодша трьох-літня сиротка Оля, вихованка того захисту. Свято, що залишило по собі незатерте враження, закінчено відспіванням католицького та національного гимну. На загальне бажання повторено академію 11. грудня ще раз і знову саля була переповнена головно міщанством. **У. С. С.**

Спорт.

ГАКІВКА.

БУКАРЕШТ. **Чорні (Львів) — Венус 2:1 (2:1 0:0 0:0)**

БУКАРЕШТ. **Чорні — Телефонклюб 2:1 (1:0 0:0 1:1)**

Чорні розіграли в Букарешті два мечі, які закінчилися їх заслуженою перемогою.

ЛЬВІВ. **Погонь — Лєхія 3:1 (1:0 1:1 1:0).** Перші гакейові змагання у Львові закінчилися перемогою Погоні. Обі дружини виступили у відмолодженій складах.

КРАКІВ. **Краковія — Погонь (Катовиці) 4:0 (1:0 0:0 3:0).**

КОПАНИЙ МЯЧ.

ХОЖУФ. **Рух — АКС 5:2** (3:2). Не зважаючи на гостру зиму на Шлеську грають безупину в копаний мяч. Видців к. 4000

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Наша **БАТЬКІВЩИНА.** Орган Українського Краєзнавчо-Туристичного Товариства „Плай“ у Львові. Рік VIII. Ч. 85. Листопад 1938. Львів.

Степан Шах: ІВАН ЗІЛИНСЬКИЙ — СВІТОЧ ВИХОВАНЦІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ. Відбитка з пропамятної книги виданої 50-ліття державної гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі „Де срібнолентий Сян плине“. Накладом автора. Перемишль, 1938. Вел. 8-ка, стор. 19.

Тарас Франко: „ЛИС МИКИТА“. Критичний розбір поеми Івана Франка. Збірник Фільольогічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові за редакцією д-ра Василя Сімовича. Том XXIII. Накладом Товариства. Львів, 1937. Вел. 8-ка, стор. 151.

Роман Гайдук: СУСПІЛЬНИЙ КАТЕХИЗМ. Основи католицької суспільної науки. Бібліотека Т-ва „Скала“. Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 92.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Середа 28. XII. год. 7.30 веч. виступ Міри Зімінської і Евгена Бодо.

Четвер 29. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Ріжнородностей.

Середа 28. XII. год. 7.30 „Пан Лимбертіс".

Четвер 29. XII. год. 4. попол. „Польський Вифлеєм".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лимбертіс".

Український Театр ім. І. Котляревського.

САМБІР:
28. XII. Орфей у пеклі.

СТАРИЙ САМБІР:
29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Кирка з Льольо.
31. XII. Найвірніший чоловік.
1. I. Орфей у пеклі.

САМБІР:
2. I. Пригода в Черчі.
3. I. Кирка з Льольо.
3. Самбора іде театр до Дрогобича.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТИК: „Медовий місяць" із Францiскою Галь.
БАЛТИК: „Пані Валевська"
ВАНДА: „Жінки над пропастю", „Факер ч. 13".
ГРАЖИНА: „Робін Гуд".
ЕВРОПА: „Невмируще серце".
ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альпейські осли".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Пан Твардовський" і додаток „Зачароване королівство".
МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Королева передмістя", „Алі баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Марко Польо".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плавке золото", „Моє щастя" (Вен. Джілі).
СВЯТОВІД: „Циганські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волішевським.
ТОН: „У Даасоновій кривиці" та додатки.
УТІХА: „Потвора" і ревія.
ХИМЕРА: „Три гільтаї" („Люмпаці вагабундус").

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Менсик, Фльорида".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каім і Син)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 28. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добрийдень наймолодшим: „Як це було під ялинкою", пісеньки та мельодії для дітей, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт, словно-муз. авд. для дітей, 15.30 Орх. 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа, 16.35 Камер. концерт, 17.00 Військовий відчит, 17.15 Музика з пл., 17.45 Драм. фрагмент, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція для сільських дітей, 18.30 Авдиція про мову, 18.40 Дискутуймо, 19.00 Розр. концерт, орх., скрипка, спів, 20.40 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра; 21.00 Шопенівський концерт, 21.40 Музика з пл., 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танк. музика, орх., форт., гармонійка, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 29. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Госп. вістки, 14.50 Хліб. біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Звірі ріжних частин світа, гутірка для молоді, 11.11 Клопоти та радн: Свят. гостина, 11.30 Дута орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Госп. вістки, 16.20 Орг. ресітель, 17.00 Із паризьких спогадів про Хелмонського, 17.15 Муж. хор, 17.35 Коляди на смичк. квартет, 17.50 Що дав 1938 рік, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Торгові та різницькі оплати, Коляди у вик. хору, 18.30 Життєписи інструментів: „Мідь, що грає", 19.00 Розр. концерт: орх., пісеньки, два форт., 20.35 Веч. денник, комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 „Благовіщення" фрагм. із драми Поля Кльоделя, 21.30 Різдвяні пісні П. Корнеліюса: тенор, форт., 21.45 „Цикльон" говорена повість, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Польща в німецькій давній і нинішній опінії, 22.30 Орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 30. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Година господині, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 Виїмки з літератури, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Істор. загадка для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Пісні, мецосопран у супр. форт., 16.55 Зимова гутірка, 17.10 Р. Штравс: Форт. квартет ц-моль оп. 15, 17.45 Рік 1938, 17.55 Концерт солістів: сопран, форт., 18.30 Легенда, 19.10 Огляд пісеньок із 1938 року, легка муз. авд., орх., сол., 20.35 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цикльон" говорена повість, 21.15 Симф. концерт, орх., форт., 22.30 Відчит про Шопенгавера, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 28. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Суїта на скр. і форт. а-моль Регера, 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Опереткові мельодії, 21.00 Орх. концерт, форт. Равль Кочальський, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.10 18.20 Циг. музика, 19.25 Орх., 20.30 21.00 Концерт оп. орх., БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Король цирку" оп. Алексіса, ВІДЕНЬ 12.00 Орх., 16.00 „Кава повіденськи" веселе пополудне, 18.20 Веселі пісні, мельодії, 19.15 19.15 Танк. музика, 21.00 Нова австр. музика, 22.30 Орх., сол., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, балади, 20.10 21.00 „Джанні Скікі" оп. Пучінія, 22.30 Прелюдія та фуґа ґ-дур і Токата д-моль Баха, ЛЯЙПЦІҐ 15.30 Для дітей, 20.10 21.00 Твори Вагнера і Вердія, ЛЯҐТІ 18.30 Пісні, 18.50 Популярні мельодії, МІЛЯНО 17.15 Муз. авд. Вольф-Ферарія, 19.30 Орх. 21.00 22.00 23.00 „Дафне" оп. Муле, ПРАҐА 15.15 16.10 Орх., 18.20 Легка музика, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.15 Скрипка, 21.15 Віол., 21.30 Ля Фонтенові казки, 22.00 Кабарет. РИМ 17.15 Скрипка, 19.30 Орх., 21.00 22.00 Симфон. концерт.

Четвер, 29. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. мельодії, 17.00 Пісні, 18.00 19.00 Розр. концерт, 20.10 21.00 Річний музичний перегляд, муз. авд., БІЛГОРОД 18.00 Вок. концерт, 20.00 21.30 Спів. ресітель, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.30 18.00 (після комунікату) Концерт, 22.00 Циг. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Навзіка" ком. оп. Гана, ВІДЕНЬ 13.20 Іт. музика, 16.00 17.10 20.10 21.00 Розр. концерт, 18.00 Твори на віол. і клявесин, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 Соната ґ-моль на віол. і форт. Байтіна, ДРОЙТВІЧ 21.00 „Мінстрелі з Кентокі" муринська ревія, КЕЛЬН 14.10 Легка музика, 15.15 Нар. мельодії, 20.10 Нар. пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., сол., МІЛЯНО 21.00 22.00 Симф. концерт під дир. Ігоря Стравінського, ПРАҐА 15.15 Чеська класична музика, 17.40 Гендлеві сонати на обой і форт., 19.25 Сальон. квартет, 20.00 Оп. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 18.17 Пісеньки вулиці, 19.40 Спів. ресітель, РИМ 19.20 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Ля філія дель ре" ком. оп. Люальдія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симфонія ч. 2. Сібеліюса.

Пятниця, 30. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Квартет, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 „Дар неба" комедія Лянґе, БУДАПЕШТ 13.30 20.30 21.00 Орх., 18.30 Форт., 11.20 Хор, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 20.10 Вечір у давньому Відні, 20.55 Ораторія Ніколая, 22.30 Музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. музика, 18.45 Сольо на траутоніюм, 22.30 Тріо б-дур Моцарта, КЕНІҐСБЕРҐ 18.15 Орг. музика, пісні, ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Рамунчо" муз. ком. Лярьо, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Мінстрелі з Кентокі" муринська ревія, 21.00 Орх., спів, МІЛЯНО 17.00 18.00 Форт. ресітель Кл. Аро, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 22.45 Розр. і танк. музика, ПРАҐА 16.35 Квартет ц-дур Дворжака, 18.15 Орх., 20.30 Серенада ес-дур Сука, 21.10 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 19.15 Камер. муз., 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 18.00 19.00 Популярна музика, 21.15 Скрипка, форт

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 27. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол
1 кг. масла бочков вкл. з опак.	3·10 зол
молоко	17—18 сот
1 кг. яєць	1·75—1·90 зол

Тенденція на масло та молоко зниж кова, на яйця вдержана.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціни друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 шт. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 1.50
на 900 почт. урядів зол. 2.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.